

Ređa, Doris

Master's thesis / Diplomski rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:125094>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU
ODSJEK ZA VIZUALNU I MEDIJSKU UMJETNOST
DIPLOMSKI STUDIJ LIKOVNE KULTURE

DORIS REĐA

PARALELE

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

izv. prof. art. VLADIMIR FRELIH

Sumentorica:

ANA PETROVIĆ, ass.

Osijek, 2021.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja, Doris Ređa potvrđujem da je moj diplomski rad pod naslovom „Paralele“ te mentorstvom izv. prof. art. Vladimira Freliha i sumentorstvom Ane Petrović, ass. rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, _____

Potpis

SAŽETAK

Paralela je riječ koja dolazi iz grčkog para “pored” i allelon “jedan drugog” općenito znači usporedba. Kroz život često nailazimo na usporedbe, slučajno ili aktivno ih tražeći. Usporedba nam pomaže u razumijevanju, pronalaženju odnosa između entiteta. Tako i u umjetnosti često povlačimo paralele, između mašte i stvarnosti, kreativnosti i destrukcije. U ovome radu paralelno pokušavam doživjeti umjetnost, svijet oko sebe i spoznati samu sebe.

Rad „Paralele“ izveden je kao audio-vizualna instalacija koja je izvedena pomoću tehnike snimanja videa i zvuka, a prikazuje se pomoću 6 projektor na zidovima prostorije. Kombinirajući elemente zvuka s vizualima, stvarajući višesćulno osjetilno iskustvo za gledatelja, stvorila sam audio vizualnu instalaciju. Rad je realiziran u trajanju od 14 minuta i 36 sekundi, a sastoji se od 35 kratkih videa unutar njega. Svaki video pokazuje drugačiji oblik izobličenja i manipulacije slike i zvuka naknadnim intervencijama, u kojoj je slika stvarnosti iskrivljena kako bi postala izražaj unutarnjih osjećaja i ideja. Tehnički razvoj ideja proizašao je iz fascinacije underground techno video spotova: Stan Christ, Trepidation, Stan Christ, Acid Jaunt, Stan Christ, 911, čiji je video realizirao Levi Van Ham, te Acid Thermal. Acid Thermala kao videografa i vizualnog umjetnika, nešto što ga karakterizira jest njegov način predstavljanja zvuka na ekranima, stvarajući atmosferu i povezanost između gomile i DJ -a, od napetosti, sreće, tuge do ludila koje predstavljaju različite slike, boje i analogni filtri koji omogućuju zaokružen osjećaj uz glazbu i video.

Acid Thermal o radnom procesu navodi: „Proces se može smatrati stalnim razvojem dizajna i oblika. Uvijek to vidim kao evoluciju filma ... s elementima koji dolaze i odlaze, figurama koje se pojavljuju i zamagljuju, bojama koje se miješaju i kontrastiraju, ako to dobro analizirate. Vrlo je slično stvaranju glazbene postave uživo. Za mene je prvi korak odabir nekoliko figurativnih i apstraktnih elemenata, zatim neki "izvorni oblici", a to su objekti i grafike kojima se može manipulirati uživo, putem kodova ili vrijednosti. Nakon što se ovo postavi, mogu se igrati s tim elementima na različite načine, stvarajući potpuno nove slike i videozapise. „¹

¹ Acid Thermal, Matrix Barcelona, Interviews by Francesca Hector, 2017.
<http://www.matrixbarcelona.com/create/releasing-the-krackle-at-art-lover-ground-with-petru-and-acid-thermal/>

Fascinira me simbioza apstraktnog i figurativnog, njihova međusobna izmjena. Kao umjetnica odabirem elemente koje želim prikazati, prezentiram vizualne elemente koji naizgled nasumični mogu predstavljati jednu poruku, moj oblik komunikacije s publikom. Te jednako tako mogu biti nasumični i otvoreni interpretaciji. Tako jedan nasumičan skup različitih elementa nekome može biti beznačajan dok netko drugi može stvoriti svoju osobnu interpretaciju.

Ključne riječi: audio-vizualno, instalacija, video, zvuk, manipulacija, apstraktno, nasumično

ABSTRACT

The parallel is the word that comes from the Greek compound "next to" and allelon "each other" generally means comparison. Throughout life, we often come across comparisons, accidentally or actively looking for them. Comparison helps us understand, find relationships between entities. Thus, even in art, we often draw parallels, between imagination and reality, creativity and destruction. In this work, I try to experience art, the world around me and know myself in parallel.

The work "Parallels" was performed as an audio-visual installation that was performed using the technique of recording video and sound, and is displayed using 6 projectors on the walls of the room. Combining sound elements with visuals, creating a multi-faceted sensory experience for the viewer, I created an audio visual installation. The work was realized lasting 14 minutes and 36 seconds, and consists of 35 short videos within it. Each video shows a different form of distortion and manipulation of image and sound by subsequent interventions, in which the image of reality is distorted to become an expression of inner feelings and ideas. The technical development of ideas stemmed from the fascination of underground techno videos: Stan Christ, Trepidation, Stan Christ, Acid Jaunt, Stan Christ, 911, whose video was realized by Levi Van Ham, and Acid Thermal. Acid Thermal as a videographer and visual artist, something that characterizes him is his way of presenting sound on screens, creating an atmosphere and connection between the crowd and the DJ, from tension, happiness, sadness to madness represented by different images, colors and analog filters that allow for a rounded feel to music and video.

Acid Thermal states about the working process: "The process can be considered a constant development of design and shape. I always see it as an evolution of film ... with elements that come and go, figures that appear and blur, colors that mix and contrast, if you analyze it well. It's very similar to creating a live music lineup. For me, the first step is to choose several figurative and abstract elements, then some "original shapes", which are objects and graphics that can be manipulated in person, through codes or values. Once this is set up, they can play with these elements in different ways, creating completely new images

and videos. „²

I'm fascinated by the symbiosis of the abstract and the figurative, their mutual alternation. As an artist, I choose the elements I want to display, present visual elements that can seemingly randomly represent a single message, my form of communication with the audience. These can also be random and open to interpretation. Thus, one random set of different elements can be insignificant to someone while someone else can create their own personal interpretation.

Key words: audio-visual, installation, video, sound, manipulation, abstract, random

² Acid Termal, Matrix Barcelona, Interviews by Francesca Hector, 2017.
<http://www.matrixbarcelona.com/create/releasing-the-krackle-at-art-lover-ground-with-petru-and-acid-thermal/>

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	3
1. UVOD	8
2. O RADU	12
3. ZAKLJUČAK.....	15
4. LITERATURA	16
5. POPIS PRILOGA.....	17

1. UVOD

1.1 Produkcija rada

Za rad sam koristila kameru mobilnog uređaja, video omjera 16:9. Svaki video i zvuk obrađivani su u programima DaVinci Resolve, Adobe Premiere, te u mobilnoj aplikaciji InShot. Duljina videa je 00:14:36, širina kadra je 1920, a visina 1080. Broj slika u sekundi iznosi 30, te je izveden u HD formatu. Rad „Paralele“ potrebno je izložiti uz sljedeće instrukcije: „U prostoru na zidovima nalaze se video projekcije, na sredini prostorije su projektori. Imate potpunu slobodu kretati se po prostoru, stajati, slušati.“ Instalacija je u potpunosti prilagodljiva prostoru u kojem se prikazuje jer nije uvjetovana određenim dimenzijama, koje su promjenjive pomicanjem projektora. Rad može biti postavljen u zatvorenom prostoru galerije te u urbanim prostorima

Proces rada započeo je odabirom problema. Prvobitno sam odlučila započeti snimanje kratkih videa od 10 sekundi. Rad je iniciran manje-više nejasnom idejom nakon čega je došlo do inkubacije odnosno uzimanja vremena samoće gdje su se ideje odvijale na podsvjesnoj razini. Nakon prve faze, što je dovelo do djelovanja i realizacije samih ideja, spontano je nastao i prvi video. Pretvorila sam ih u fizičku cjelinu. U drugoj fazi izradila sam seriju skica. Također sam napravila nekoliko skica svog okruženja kako bih osjetila to mjesto. Skiciranjem su se forme počele kristalizirati. Videi su nastajali svaki dan, tako i zvukovi koji su nezaobilazan dio videa koji često bude zanemaren pred našim dominantnim vizualnim osjetom. Zvuk podiže ambijentalnost i doživljaj okoline koja nas svakodnevno okružuje. On može biti umirujuć ili ipak podizati napetost. Kao i slike zvuk isto može prenositi simboliku ili imati vrlo asocijativnu moć. Sirene uvijek asociraju na opasnost budeći osjećaj tjeskobe, neizvjesnosti. Zvuk javnog prostora sa svim žamorom i bukom prometa, prolaznika i ostalih sudionika može pobuditi osjećaj gužve, popunjenosti, prisutnosti. Može nas ubaciti u javni prostor. Primjerice zvuk kiše na staklu može probuditi osjećaj komfora, toplog doma naspram hladne i olujne noći...

Svako mjesto prikazano u videu ima različite i suptilne zvukove koji proizlaze iz njegovog specifičnog okruženja. Ti izvori zvuka uključuju vjetar, kišu, vodu, šuštanje lišća,

buku prometa i strojeva, zvukove ljudskog kretanja i govora, radio, televizija, klima uređaje, zvukove motora. To su to kratki videi koji su mogli funkcionirati svaki sam za sebe. Svaki video pokazuje drugačiji oblik izobličenja i manipulacije slike i zvuka naknadnim intervencijama, koje sam kroz igru odnosno prema ritmu, kompatibilnosti razrađivala u programima Davinci Resolve i Adobe Premiere. Videi i zvukovi su povezani s emotivnim stanjima odnosno; vođenjem vlastitim osjećajima ugođe, nezadovoljstva, frustracije ili dobre volje.

Koristila sam različite zvučne efekte po vlastitom nahodanju odnosno kako bih se u tom trenutku osjećala, efekte koje nude DaVinci Resolve i Premier, a originalnog zvuka je ostalo vrlo malo. Unutar DaVinci Resolvea nalazi se knjižnica efekata, Audio FX. U ovom radu većinom je korištena distorzija zvuka odnosno izobličenje, način za stvaranje pozadinske buke ili odvajanje analognog zvuka ADR-a. Zatim upravljajte određenim frekvencijama pomoću alata Multiband Compressor, Reverb koji omogućuje proširivanje odjeka, simulira zvuk koji se snima u prostoriji. Velike prazne sobe imaju puno odjeka (poput skladišta ili gledališta). Pomalo odjekuje dok se buka odbija po prostoriji.

Delay reproducira zvuk nakon kašnjenja. Odgođena reprodukcija može se ponavljati u različito vrijeme za L i R kanal i može imati filtrirane zvučne frekvencije kako bi se ponovljeni zvuk razlikovao od izvornog.

Chorus, stvara izmijenjene, umnožene kopije izvornog zvuka radi harmonije.

Modulation, unaprijed postavljeni efekti za promjenu frekvencije, amplitude i prostorne modulacije zvuka. Drugi način iskrivljavanja zvuka.

Stvorila sam rad u kojem je slika stvarnosti iskrivljena kako bi postala izražaj unutarnjih osjećaja i ideja. U posljednjoj fazi izrade rad koji se sastoji od 35 kratkih videa, zatim sam razmišljala o krajnjem sveukupnom izgledu. Budući da sam htjela stvoriti audio vizualnu instalaciju, odabrala sam projicirati video pomoću 6 projektor, odnosno, 6 istih videa u različitim intervalima po prostoriji koji ju ispunjavaju. Pri ulasku u prostoriju u kojoj je većina prostora zapravo dio umjetničkog djela, publika postaje dio umjetnosti uzimajući u obzir potpuno osjetilno iskustvo.

Audio-vizualna instalacijska umjetnost (AV umjetnost) kombinira elemente zvuka s vizualima, stvarajući višечulno iskustvo za gledatelja. Audio-vizualne umjetničke prakse danas se nastavljaju širiti i razvijati zajedno s tehnologijom jer se stalno otvaraju nove mogućnosti; umjetnici pronalaze beskrajne načine kombiniranja zvuka i vizualizacije kako bi se preklapali s interaktivnom umjetnošću, kinetičkom skulpturom i svjetlosnom umjetnošću.³ Britanski glazbenik i dizajner zvuka Brian Williams kombinira elemente zvučne i svjetlosne umjetnosti zajedno kako bi proizveo impresivna iskustva, često na glazbenim festivalima poput Unsound, Atonal i Incubate, opisujući svoju umjetnost kao "slikanje sa zvukom".⁴

Rad „Paralele“ izveden je kao audio-vizualna umjetnička instalacija koji je u prostornom odnosu. Instalacija kao sredstvo izražavanja omogućava da kroz interakciju osjetila i tijela gledatelj prestaje biti samo promatrač djela i postaje dio njega.

„Umjetnička instalacija je klimav termin koji se uglavnom odnosi na djela u koja publika može fizički ući, a često su opisana kao ekstatična, imerzivna i iskustvena. Riječ instalacija danas se proširila na opis gotovo svakog postava objekta u prostoru, da se može primijeniti u svakom tradicionalnom postavu. Instalacijska umjetnost se razlikuje od tradicionalnih medija (skulptura, slika, fotografija, video) po tome što se izravno obraća gledatelju kao doslovnoj prisutnosti u prostoru.“⁵ Bishop (2005) navodi kako je upravo inzistiranje na doslovnoj prisutnosti gledatelja nedvojbeno ključna karakteristika instalacijske umjetnosti.⁶

Ovakav pristup daje mogućnost slobodne kombinacije različitih osjetilnih medija te eksperimentiranje novim tehnološkim otkrićima koje po završetku realizacije rada stvaraju jedinstveni osjetilni doživljaj gledatelju. Samim time naglasak je stavljen na gledatelja i interakciju s njime. Audio-vizualna instalacija u svojoj krajnjoj točki zahtijeva komunikaciju s publikom kroz sudjelovanje i interakciju jer o njoj zavisi njeno samoostvarenje.

Upravo u radu „Paralele“ vidimo istraživanje slike i zvuka međusobno povezanih, improvizaciju u snimanju zvuka i videa i rastezanje strukture do neprepoznatljivosti pomoću kompjuterskih programa, a zatim projiciranje istog u izložbenom prostoru.

³ Audio-Visual Installations combine sounds & light or objects in a space, Audio-Visual Art into the future

⁴ Brian Williams, Installationart.tv, Audio-Visual Art into the Future <https://installationart.tv/audio-visual-installation/>

⁵ Bishop, Claire. Installation art: A Critical History. London: Tate publishing, 2005. Str. 6.

⁶ Ibid., str. 24.

Ono što video čini eksperimentalnim jest nekonvencionalnost njegove forme ili sadržaja. Audio vizualna instalacija omogućuje publici da vidi i doživi svijet na način na koji nikada prije nije vidio niti doživio. Proces nas može šokirati, zadiviti ili uznemiriti.

2. O RADU

Rad je proizašao iz prvobitne želje za definiranjem same sebe te kao proizvod razmišljanja o vlastitim osjećajima pa tako i doživljaju audio-vizualne umjetnosti. Pomoću videa i zvuka portretiram ništavilo iz svoje okoline u integraciji s audiovizualnim izričajem. Videi koji su prvobitno nasumično snimljeni, naknadno su izobličeni, većinom skladno, geometrijski, smireno i ujednačeno, dok zvukom, odnosno kakofonijom prikazujem nelagodu, kaos i nered.

Zvučni ambijent Šuvaković definira kao „umjetnički rad koji se zasniva na ispunjenju i određenju prostora zvukom“, a zvučni rad kao „umjetnički rad zvukom, razvijen u neodadi, flukusu, procesualnoj umjetnosti, body artu, performansu i konceptualnoj umjetnosti“, naglašavajući da je pritom zvuk glavni posrednih umjetnikovih misli i ideja.⁷

Gledatelja u jednom trenutku rad može privući vizualnim slikama koje se projiciraju u prostoriji, a u drugom odbiti upravo zbog zvučnog kaosa. Kod svakog gledatelja izaziva drugačije osjećaje i kako se prava slika i doživljaji stvaraju izvan same slike i prostorije odnosno u nama. Time stavljam paralelu između vanjskog svijeta odnosno „ništavila“ i onoga skrivenog u vlastitom unutarnjem svijetu.

Svjedoci smo jednog užurbanog svijeta u neprestanoj jurnjavi do sljedećeg cilja. Konstantno smo izloženi proizvodima i sadržajima. Upravo to stvara jedan kaos u kojemu se čovjek lako izgubi. Svaka aktualnost ima sve kraći životni raspon, trendovi nastaju i nestaju u svega nekoliko dana ili tjedana. Moderni čovjek je izgubljen u vlastitom kaosu i stvaralaštvu. Današnji čovjek neprestano žudi i traži bijeg od osjećaja praznine, postoji s osjećajem da je neispunjen.

⁷ Miško Šuvaković, *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, Horetzky, Zagreb, 2005. str. 227.

Sartre tvrdi da je ljudsko postojanje zagonetka u kojoj svatko od nas postoji, sve dok živimo, u sveukupnom stanju ništavila (*nema stvari*), što na kraju dopušta slobodnu svijest. Ipak, istovremeno, unutar našeg *bića* (u fizičkom svijetu), mi smo prisiljeni na stalne, svjesne izbore.

Upravo ta podvojenost izaziva tjeskobu, jer predstavlja ograničenje slobode unutar inače neobuzdanog raspona misli. Nakon toga, ljudi nastoje pobjeći od naše tjeskobe pomoću konstrukcija orijentiranih na djelovanje, poput bježanja, vizualizacija ili vizija (poput snova), koje nas vode prema nekom smislenom cilju, poput nužnosti, sudbine, determinizma (Bog) itd. Dakle, živeći svoje živote, često postajemo nesvjesni *glumci* - buržoaski, feministički, radnički, partijski, francuski, kanadski ili američki - radeći sve kako bismo ispunili sudbine odabranih likova.

Međutim, Sartre tvrdi da su naši svjesni izbori (koji dovode do često nesvjesnih radnji) u suprotnosti s našom intelektualnom slobodom. Ipak, vezani smo za uvjetovani i fizički svijet - u kojem je uvijek potreban neki oblik djelovanja. To dovodi do *propalih snova o dovršetku*, kako ih je Sartre opisao, jer neizbježno nismo u stanju premostiti prazninu između čistoće i spontanosti misli i previše ograničavajućeg djelovanja; između *bića* i *ništavila* koja se inherentno podudaraju u našem *ja*.⁸

Kroz ovaj rad izražava se ideal ili otpor uhodanim rutinama i stanju. Ovdje je riječ o tome kako mi svi imamo ideje, želje i mašte koje u stvarnosti padaju u vodu. Uzimam svakidašnje, prolazne trenutke u kojima ne mogu ostvariti neke svoje ciljeve i misli te ih demoliram kroz video, transformiram ih i dajem im novi kontekst. U svojem radu ja sam glavna uloga i prolazni motivi svakodnevice su podložni mojoj volji. Kroz različite video efekte ih razbijam, unosim svijetlo i tamu. Budim ih iz njihove beznačajnosti i dosade.

Projekt je također izrastao iz fascinacije prolaznosti. Video je medij za prolaznost jer se sam odvija u određenom vremenu. Svaki je videozapis bio tematiziran, a motivi su svakidašnji. Ljudi komuniciraju jasnom slikom, a počevši od mobilnog uređaja kojim su videi nastali, moj rad je također vizualna i audio komunikacija. Motiv šume, golo granje, simbolizira izgubljenost, gustiš, opasnost i misteriju. Autobus, automobil, vlak, simboliziraju

⁸ "Jean-Paul Sartre - Biće i ništavilo". Arhivirano iz Izvorna 8. srpnja 2006.

rutinu i transport.(Prilog 1,2,3,4,5,6,7) Oni su utjelovljenje naše rutine sa svojim jasno definiranim linijama i vremenskim tablama. Samim ulaskom u javni prijevoz naše se uhodane rutine se isprepliću u vozilu. Zajedno smo dio monotone ljudske mase u svojim dnevnim zbivanjima. Mi smo kao i taj autobus, slijedimo striktnu rutinu, vremensku tablicu iz dana u dan, gajeći nade i snove. Ovaj rad stvara audio-vizualnu projekciju i zabilježava vrijednost ekspresije, impulzivnost i prolaznost.

3. ZAKLJUČAK

Diplomskim rad „Paralele“ povlačimo paralele između mašte i stvarnosti, kreativnosti i destrukcije. U ovome se radu paralelno doživljava umjetnost i svijet oko nas. Diplomski rad je audio-vizualna instalacija koja uključuje promatrača u dijalog i angažira nas na više razina, aktivirajući naša osjetila da ga doživimo. Samim time naglasak je stavljen na gledatelja i interakciju s njime. Audio-vizualna instalacija u svojoj krajnjoj točki zahtijeva komunikaciju s publikom kroz sudjelovanje i interakciju jer o njoj zavisi njeno samoostvarenje.

Rad je nastao iz želje za definiranjem i pronalaženjem sebe. Svakodnevica je glavna uloga i prolazni motivi svakodnevnice podložni su vlastitoj volji. U integraciji s audio-vizualnim izričajem, potretirano je ništavilo iz vlastite okoline, dok kakofonija stvara nelagodu i kaos. Samim činom snimanja videa, zabilježena je prolaznost, rutina, upravo to ništavilo u kojemu se nalazim. Izložbeni prostor u kojem se rad nalazi, predstavlja prazninu koja se ispunjava slikom i zvukom kao bijeg od iste.

Gledatelja u jednom trenutku rad može privući vizualnim slikama koje se projiciraju u prostori, a u drugom odbiti upravo zbog zvučnog kaosa. Rad kod svakog gledatelja izaziva drugačije osjećaje i kako se prava slika i doživljaji stvaraju izvan same slike i prostorije odnosno u nama. U ovom radu se suprotstavljaju slika i zvuk. Slike kao prikazi obične i mirne svakodnevne rutine, dok zvuk poništava mir i tišinu. Bez zvuka, izložbeni prostor u kojem se nalazi rad bio bi gotovo idilično mjesto. Upravo zato nam ovaj rad nudi mogućnost ekspresije, impulzivnosti, spoznaje, izazivanje šoka – otvara priliku da počnemo istraživati sebe i razumjeti svijet oko sebe. Rad privlači pozornost na otpor uhodanim rutinama i mislima na način da ih pomoću audio vizualne instalacije kroz različite efekte razbijam. Razbija se monotonija pomoću kakofonije na način da samim ulaskom u izložbeni prostor svaki gledatelj stvara jedinstvenu subjektivnu interpretaciju.

4. LITERATURA

Mrežni izvori:

Acid Thermal, Matrix Barcelona, Interviews by Francesca Hector, 2017.

<http://www.matrixbarcelona.com/create/releasing-the-krackle-at-art-lover-ground-with-petru-and-acid-thermal/>

Audio-Visual Installations combine sounds & light or objects in a space, Audio-Visual Art into the future <http://www.matrixbarcelona.com/create/releasing-the-krackle-at-art-lover-ground-with-petru-and-acid-thermal/>

Brian Williams, Installationart.tv, Audio-Visual Art into the Future

<https://installationart.tv/audio-visual-installation/>

Bishop, Claire. Installation art: A Critical History. London: Tate publishing, 2005. Str. 6.

Miško Šuvaković, Pojmovnik suvremene umjetnosti, Horetzky, Zagreb, 2005. str. 227.

"Jean-Paul Sartre - Biće i ništavilo". Arhivirano iz Izvorna 8. srpnja 2006.

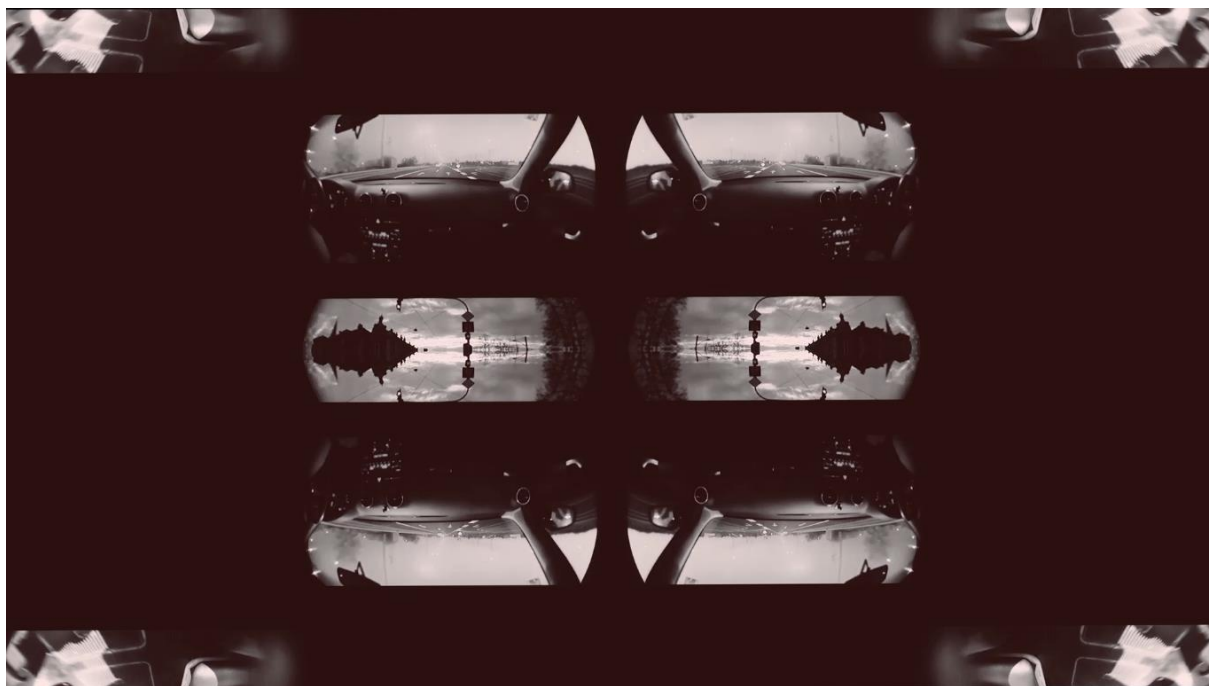
5. POPIS PRILOGA

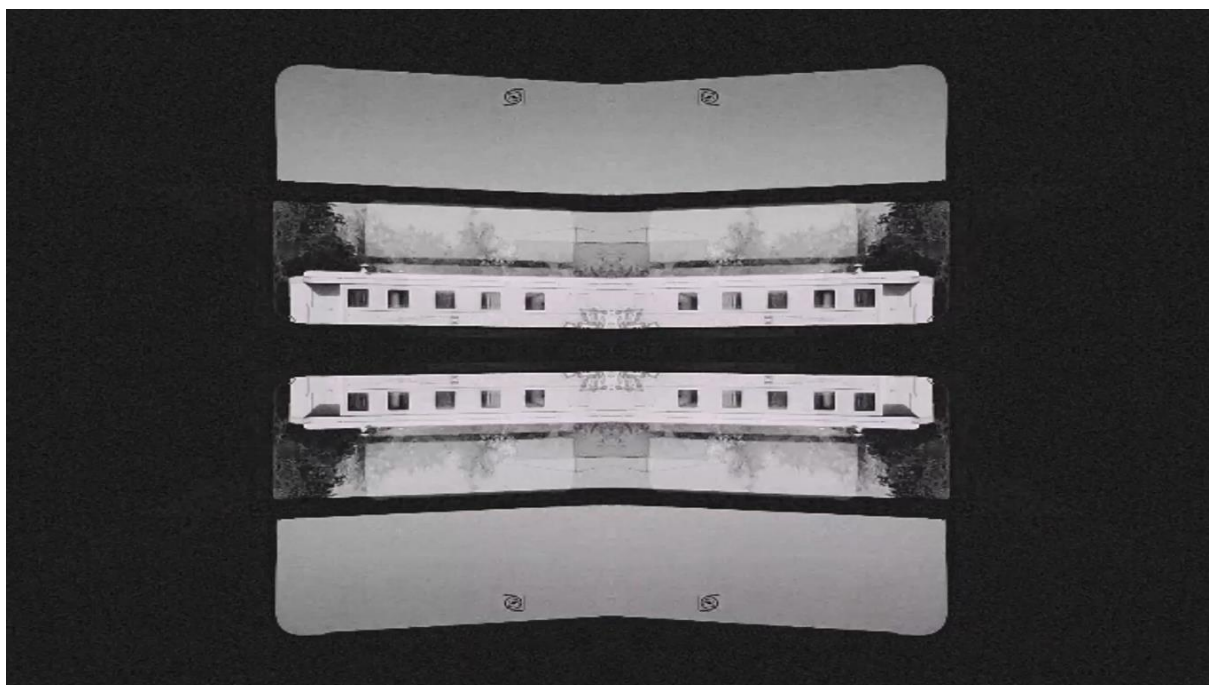
Prilog 1. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada

Prilog 2. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada

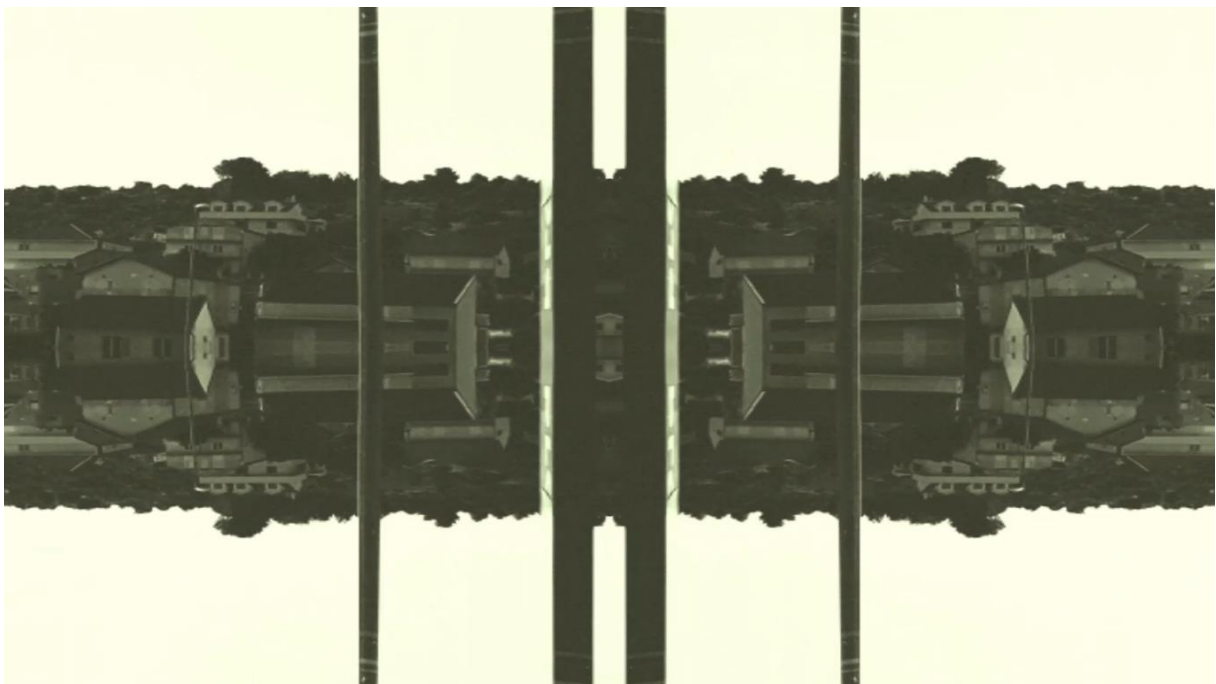
Prilog 3. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada

Prilog 4. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada

Prilog 5. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada

Prilog 6. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada

Prilog 7. Doris Ređa, Paralele, Audio-vizualna instalacija, 2021., slika zaslona završne verzije diplomskog rada